

Els Timmerman, vrouw van tekenaar Peter van Straaten

Els

geboren: 15 juli 1946 in Amsterdam

beroep: beeldend kunstenaar, zie: www.elstimmerman.com

kinderen: dochter Anna (37); kleinzoon Izzy (3) en kleindochter Eden (1)

Peter

geboren: 25 maart 1935 in Arnhem

beroep: cartoonist, striptekenaar en politiek tekenaar

kinderen: dochter Mascha (46) en kleinkinderen Jasper (12) en Simone (10)

bij elkaar sinds: 1992

februari 2008

Els Timmerman: 'Destijds heb ik veel reacties op het interview gekregen. **Het is natuurlijk ook een bemoedigend succesverhaal hè: zo'n Grote Liefde ontmoeten in de tweede helft van je leven.** Het meest verrassende is misschien nog wel dat de passie niet verdwijnt wanneer je ouder wordt. Helaas kan ik het gezegde dat de ouder-

Sommige van mijn vriendinnen zijn al vele jaren gescheiden. Zij drukken me op het hart dat ik vreselijk blij moet zijn met een man als Peter. Dat ben ik ook hoor. Maar terwijl zij nog steeds op zoek zijn naar een partner, denk ik soms wel: jullie zijn helemaal niet geschikt meer voor een relatie. Zij hebben hun leven zo zelfstandig ingericht dat ik niet zie hoe daar nog een partner in zou passen. Want hoe je het ook wendt of keert, een relatie vraagt om concessies. Al geef ik onmiddellijk toe dat Peter niet de moeilijkste is, maar je houdt natuurlijk toch rekening met elkaar. Zo ga ik nog wel zonder Peter op reis, maar nooit langer dan tien dagen. Samen maken we geregeld korte trips naar Londen, Parijs of Brussel als daar een tentoonstelling is die we graag willen zien. Maar Peter heeft geen zin in 'enge' reizen. Nou hoeft een low budget reis naar India zoals ik vroeger maakte voor mij ook niet meer. Maar tegen een reis naar China zeg ik geen nee. Een vriend van mij, een kunsthistoricus die ik nog ken uit de tijd dat ik les gaf aan de Rietveld Academie, zit regelmatig in China. Hij helpt daar bij het opzetten van

'Mensen denken vaak dat Peter supergeestig is'

dom met gebreken komt niet tegenspreken. Peter loopt moeilijk en heeft een aantal medische onderzoeken voor de boeg. Zoals je vroeger langs een terrasje liep en er onverwacht bekenden zag zitten bij wie je even aanschoof, zo kom je diezelfde mensen, ouder geworden, nu in het ziekenhuis tegen. Dan drink je daar koffie en praat je zo laconiek mogelijk over je kwalen. Nee, Peter is nog niet van het roken af. Wel diverse keren geweest, maar het blijft lastig.

– op Europese leest geschoeide – kunstacademies. Ik ben hem daar gaan opzoeken. Hij zit daar in contreien waar ze vrijwel geen Engels spreken. Ik spreek en lees geen Chinees, dus trok ik er alleen in zijn gezelschap op uit. Tot we een keer ergens met de trein naartoe moesten. Terwijl we in die trein al als haringen in een ton zaten, propten die Chinezen er nog rustig dertig passagiers bij. Ik hing letterlijk tussen de mensen, kon niet eens meer met mijn voeten op de grond komen. Daar raakte ik zo van in paniek dat ik mezelf zo snel mogelijk die trein heb uitgewurmd. Maar mijn vriend zat er nog in. Dus daar stond ik ineens op dat station, in mijn eentje tussen een massa Chinezen met wie ik niet kon communiceren - >

INTERVIEW: MEKE VAN WIJK. BEELD: MARCEL VAN DER VELDE. STYLING: MANJA VISSER. VISAGIE: INGRID VAN HOUTE OF ORANGE.

ren. Via de mobiele telefoon gaf mijn vriend me aanwijzingen hoe ik een taxi moest nemen. Toen was ik echt blij dat Peter er niet bij was, want zulke claustrofobische toestanden waren voor hem helemaal niks geweest!

Elkaars onhebbelijkheden verdragen hoort uiteraard ook bij het samenleven. In mijn geval is dat Peters dagelijkse onhandigheid. Tijdens het eten klievert hij altijd zijn das onder. ‘Wees toch eens onvoorspelbaar’, roep ik soms. Ook struikelt hij dikwijls over van die kleine treetjes. Dat hij nog geen heupbreuk heeft opgelopen is een wonder, er dwarrelen allemaal beschermgeltjes om hem heen. Omgekeerd kan Peter van mij veel hebben. Het enige waar hij weleens kwaad om wordt, is dat ik altijd en eeuwig mijn sleutels kwijt ben. Wat ik heerlijk vind van Peter is dat hij mij totaal niet claimt. Ook zal hij me niet gauw de les lezen. Onlangs ben ik gaan matigen met alcohol. We zitten in een milieu

ook tekenen. En als ik er behoefte aan had om even in mijn eentje eropuit te trekken, dan liet hij me mijn gang gaan.

Dat we alle twee een vak hebben dat we erg leuk vinden is natuurlijk een zegen. Onlangs is van ons samen het kinderboekje *Oma Kattenpis* verschenen. Waarvoor Peter een paar gedichtjes van mij illustreerde. Voor hem was het een lastige klus doordat de uitgever de tekeningen in kleur wilde. Ook gaf ze aanwijzingen hoe ze de tekeningen wilde hebben. Normaal gesproken is Peter altijd vrij in wat hij tekent. Volgens richtlijnen werken, vindt hij vreselijk. Dat begrijp ik heel goed. Zelf wil ik ook graag vrij zijn in wat ik schilder. Vaak haalt Peter me aan het eind van de middag op uit mijn atelier dat een paar huizen van onze woning ligt. Dan heeft hij de boodschappen al gedaan en staat er op het fornuis wat te pruttelen. Hij kookt heel lekker, heeft ook op kookles gezeten. Het enige nadeel van zijn kookkunst, is dat hij nogal wat rommel maakt. Daar kan ik weleens over klagen. Echte ruzies hebben we vrijwel nooit, maar er zijn momenten waarop ik kribbig kan reageren. Daar moest Peter in het begin wel even aan wennen. Als ik dan tegen hem uitviel, dacht-ie dat ik het uit zou maken. Maar nu weet-ie: ach, ze heeft het weer, laat haar maar gaan, het is zo weer over. Die rust van Peter heeft er zeker toe bijgedragen dat ik zelf ook rustiger ben geworden. Bij hem hoef ik nooit in gevechtshouding te opereren. Dat was in vorige relaties wel anders. Als ik terugkijk naar de verwachting die ik als meisje van de liefde had dan is dat met Peter helemaal uitgekomen. De harmonie dan, hè. Die totale versmelting die je in sprookjes wordt voorgespiegeld, is natuurlijk grote onzin. Dat zou ook helemaal niet goed zijn. Je moet vooral jezelf blijven. En juist dat kan ik bij Peter beter dan bij wie ook. Doordat hij me neemt zoals ik ben, voel ik me door hem volledig geaccepteerd. Een luxe waaraan ik niet direct gewend was.

Mijn kindertijd was onveilig, ik werd afgewezen en veel geslagen. Allemaal zaken die nu nooit meer aan de orde zijn. Dat maakt onze relatie ook zo veilig voor mij. Mijn vader was een strenge, nare man. Zijn dood heeft me niks gedaan. Sterker nog: toen hij overleed was ik blij, het was een opluchting. Mijn ouders hadden een slecht huwelijk, maar zijn bij elkaar gebleven tot mijn moeder 60 werd. Toen stond ze ineens bij mij voor de deur. Ze zei: ‘Ik ga van papa af, dus ik dacht ik bel maar bij jou aan, want jij weet hoe dat moet.’ Had dat maar al veel eerder gedaan, dacht ik alleen maar. Met mijn moeder had ik wel een goeie band. Haar mis ik nog af en toe.

Ik ben strenggelovig opgevoed. Omdat ik het thuis totaal niet naar mijn zin had, kwam het goed uit dat ik op mijn

16e de roeping voelde om het klooster in te gaan. Mijn ouders vonden dat prima, want ik was nogal een lastig kind. Een jaar lang heb ik bij de benedictinessen in het Slotklooster in Egmond gezeten. Als novice voelde ik me daar totaal gelukkig. Ik zag God als het allerhoogste en meest troostrijke. Door zes keer op een dag te bidden, dacht ik echt dat wij nonnen de mensheid dienden. De Gregoriaanse gezangen ervoer ik als overweldigend. Dat gezamenlijk zingen bracht een gevoel van verbondenheid teweeg dat zich niet in woorden uit laat leggen. Wat voor mij ook heel fijn was, was dat ik er kon schilderen, studeren en lezen. Met bijlessen werd ik voorbereid op het gymnasium zodat ik daarna theologie kon gaan studeren. Slechts één keer per jaar mochten je ouders op bezoek komen. Kort nadat ze geweest waren, werd ik ziek. Achteraf bleek het een zware griep, maar mijn moeder was bang dat ik hersenvliesontsteking had. Dat had ik namelijk een keer gehad voordat ik het klooster inging. Ze stond erop dat ik naar huis kwam. Ik vond het verschrikkelijk dat ik werd opgehaald. Ik had graag in het klooster willen blijven. Het kostte me een maand om na een jaar van stilte te wennen aan alle geluiden en impulsen die in het normale leven op je afkomen. Ik stond op een kruispunt en uiteindelijk wonnen wereldse zaken als erotiek en avontuur het van een huwelijk met God. Toch heb ik diep vanbinnen nog altijd heimwee naar het contemplatieve. Mijn verstand zegt: na de dood word je weer tot stof en is het klaar. Maar mijn gevoel vindt het ontzettend jammer dat er niks meer is om in te geloven. Stiekem bid ik nog weleens en heb ik mijn eigen katholieke rituelen. Peter is agnost en voor hem is het geen

thema, maar voor mij als twijfelende ongelovige blijft het onverklaarbare en onbenoembare me op de achtergrond fascineren.

Omdat zijn tekeningen zo geestig zijn, denken mensen vaak dat Peter supergeestig is. Maar hij is veel meer een observator dan een gangmaker. Hij kan ontzettend goed luisteren, al weet ik niet of hij me altijd hoort. Hij kan ook net doen alsof en zich afsluiten. Peter lijkt flexibel, maar als het erop aankomt, kan hij heel stellig zijn. Toen we van de binnenstad naar onze huidige flat verhuisden, had ik eerst nog wel wat meer huizen willen bezichtigen. Peter niet. Hij zag een plattegrond van de woning en zei: dit wordt het en anders blijven we zitten. Dan kun je dus geen kant meer op. Maar lang niet alles vult hij in hoor. Peter was thuis de jongste van het gezin. Zijn vier oudere broers regelden veel voor hem. Daar heeft hij de gewoonte aan overgehouden om veel aan anderen over te laten. Aan mij dus in dit geval. Nou wil het toeval dat ik de oudste van het gezin was en ik voor mijn broertje en zusje veel regelde. Die rolverdeling wordt dus in onze relatie gewoon voortgezet. Dat het zo goed gaat tussen Peter en mij komt natuurlijk ook doordat we elkaar op latere leeftijd tegenkwamen. Ik had al jarenlange therapie achter de rug om akelige jeugdervaringen te overwinnen en volwassen in het leven te staan. Ook waren onze kinderen al volwassen, dus konden wij ons met elkaar en ons werk bezighouden. Onderschat niet wat een wissel kinderen, voordat ze eindelijk een beetje volwassen zijn, op je relatie kunnen trekken. Heel anders dan wanneer je zoals wij alleen nog maar hoeft te oma- en opa-en.’ ◀◀

‘Uiteindelijk wonnen erotiek en avontuur het van een huwelijk met God’

waarin veel wordt gedronken. Oergezellig, maar twee glaasjes werden al gauw een fles en dat vond ik te veel. Ik ga toch ’s morgens het liefst met een fris hoofd aan de slag en dat lukt niet goed wanneer ik de avond ervoor veel heb gedronken. Als ik hardop zeg: ‘Ik drink wel wat veel’, zal Peter nooit zeggen: ‘Inderdaad, dat vind ik ook, stop daar eens mee!’ Dat laat hij helemaal aan mij over. De vrijheid die hij me gunt, is een van de redenen waarom ik me binnen onze relatie zo op mijn gemak voel. Ik zou het nog geen dag kunnen verdragen als hij me voortdurend op mijn nek zou zitten. Dat ik daar niet bang voor hoeft te zijn, bleek al aan het begin van onze relatie. Kort nadat we verliefd werden, stelde Peter voor om drie weken samen op vakantie te gaan. Ik zei: ‘Drie weken? Dat lijkt me wel wat lang!’ Tenslotte genoot ik op dat moment heel erg van mijn zelfstandige leven en was ik het niet meer gewend om dagelijks een man om me heen te hebben. Maar ik was verliefd en dacht: laat ik het maar proberen, dan weet ik meteen hoe het is om langere tijd met hem samen te zijn. Wel had ik met Peter afgesproken dat ik eerder naar huis zou gaan als het me niet beviel. Maar het beviel me dus wel. Zoals altijd tijdens mijn vakantie had ik ook toen mijn werk meegenomen. Zodra ik ging zitten tekenen liet Peter me met rust. Dan ging hij zelf

PETER VAN STRAATEN OVER ELS

‘Het verbaasde me niet dat Els destijds in het interview ook haar kwetsbare kant durfde te laten zien. Dat ze zo open en eerlijk is, is een van de redenen dat ik op haar ben gevallen. Al toen ik haar voor het eerst ontmoette bij Ischa Meijer vond ik haar een lekkere meid, gezellig en leuk. Op het moment dat we elkaar jaren later toevallig tegenkwamen, was ik gelijk ver-

kocht. Ik vond het totaal geen offering om voor haar de polygame levensstijl die ik er een tijdje opna hield op te geven. Graag zelfs! Nee, haar gewoonte om te betuttelen heeft Els nog niet helemaal overboord gegooid. Als we samen fietsten, heeft ze de neiging om ook voor mij uit te kijken. Is het van: denk om die man rechts, pas op die auto links. Dat ze een oogje in het zeil

houdt, stoort me niet. **Ik zeg altijd: mijn vrouw begrijpt me niet, ze heeft me door!** Ik zou niet willen dat ze veranderde. Behalve dan dat ze wat meer voor zichzelf opkomt. Niet ten opzichte van mij, want dat kan ze heel goed, maar in haar werk. Met haar prachtige schilderijen zou ze wat meer aan de weg mogen timmeren.’